

KRÍZISKEZELÉS

VOM UMGANG MIT KRISEN

Zeit mit Gott

Mit Gewinn die Bibel lesen

Diakonissen Mutterhaus Aidlingen

1/2013. 29- 41.

Fordította
Dr. Pótor Imre
Vásárosnamény, 2012.

TARTALOMJEGYZÉK

1./ Bevezetés	2
2./ ÁBRAHÁM	4
3./ PÉTER	6
4./ JÓB	8
5./ JÚDÁS	10
6./ ÁSZÁF	12
a./ A másokkal való összehasonlítás veszélyei	12
b./ A krízis kiváltó oka	13
c./ Isten velünk van ínségeinkben	14
d./ Betegség, fájdalom és halál a bűn alapvető következményei	15
e./ Isten kezében tart bennünket	17
f./ Isten jelenléte világosságában ismeri fel Ászáf új életminőségét	18
7./ PÁL	20
8./ AMY CARMICHAEL	22

1./ Bevezetés

Zsolt 73,1-2.13-16: *„Ászáf zsoltára. Milyen jó az Isten Izráelhez, a tiszta szívűekhez! /De az én lábam majdnem megcsúszott, kis híján elestem jártomban. /...De én hiába tartottam tisztán a szívemet, hiába mostam kezemet ártatlanságomban, /mert csapások értek mindennap, fenyítések minden reggel. / Már arra gondoltam, hogy én is úgy beszélek, mint ők, de akkor megtagadtam volna fiaid nemzetségét. / Elgondolkoztam rajta, meg akartam érteni, de túl nehéznek tűnt nekem;”*

Ézs 65,24: *„Mielőtt kiáltanak, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgatom.”*

Mit értünk krízis alatt? Lexikonban e címszó alatt főleg három területről van szó.

Krízis van a *gazdaságban*, ha a virágzó konjunktúra hirtelen vagy lassan csökken, és mélypontra kerül. Szembeötlő ismertetőjegyek erre vonatkozóan: gyakori csődeljárások és fokozódó munkanélküliség.

Az *orvostudományban* akkor beszélünk krízisről, ha a kórfolyamat hirtelen kulminál, és aztán egyértelmű javulás, vagy az egészségi állapot rosszabbodása következik be.

A *pszichológián* belül azt mondják, hogy a krízis egy jellemző életfolyamat megterhelés által bekövetkezett alapvető szakasza, ami döntően fontos a személyiség további alakulására vonatkozóan.

Életkrízisek kiváltói lehetnek: súlyos betegségek, veszteségek, kapcsolatokban keletkező nehézségek, félelmekkel járó szituációk. Életkrízisek hitbeli kríziseket is válthatnak ki. Olykor éppen ezek miatt kerülnek sokan lelki válságba.

Persze más okok is lehetnek, amik megkérdőjelezik a hitet: ilyen például kritika a bibliai kifejezésekkel, sőt Isten teljes Szentírása igazságával és eredetiségével szemben. Ami azt képviseli, hogy a Biblia nem Isten igéje, hanem csupán tartalmazza Isten igéjét.

Pedig éppen Isten megbízható igéje rendezi, fogékonyabbá teszi gondolatainkat, és megajándékoz bennünket a megkülönböztetésre való képességgel: *„Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme és a lélek, az ízületek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait”* (Zsid 4,12).

Kegyes emberek is jutnak krízisbe. Keresztyének, akik őszintén és elkötelezett módon élnek Jézus Krisztussal, egymás után többször is megjárják a „siralom völgyét”.

Olykor tanácstalanok vagyunk, más kor meg bizonytalanok, jól tudva azt, hogy Jézus követésére való elhívásunk nem szenvedésmentes életre szól.

De ha ez velünk is előfordul, csalódhatunk-e Istenben, megkérdőjelezhetjük-e szeretetét, és szabad-e hamis következtetésekre jutnunk megpróbáltatásaink során? Hiszen Urunk abban akar se-

gíteni, hogy merjük vállalni a bizalom lépéseit. Mert sohasem lehet nagyobb az ínség Jézustól, a hű és erős segítőtől. (Vö.: Lk 8,40-50; Jn 5,19.14.¹)

¹ Lk 8,40-50: „Mekértem tanítványaidat, hogy űzzék ki, de nem tudták.” / Ekkor Jézus így szólt: „Ó, hitetlen és elfajult nemzedék, meddig leszek még veletek, és meddig szenvedlek még titeket? Vezesd ide a fiadat!” / Még feléje tartott a fiú, amikor leteperte az ördög és megrázta. Jézus azonban ráparancsolt a tisztátalan lélekre, meggyógyította a gyermeket, és visszaadta az apjának. / Ekkor mindnyájan elámultak az Isten nagyságán. Amikor mindnyájan csodálkoztak azon, amit tett, ezt mondta tanítványainak: / „Jegyezzétek meg jól ezeket a szavakat: az Emberfia emberek kezébe adatik!” / De ők nem értették ezt a kijelentést, mivel el volt rejtve előlük, hogy fel ne fogják. És féltek őt megkérdezni a kijelentés értelméről. / Azután vita támadt közöttük arról, hogy közülük ki a nagyobb. / Jézus pedig ismerte szívük gondolatát, kézen fogott egy kisgyermeket, és maga mellé állította; / majd ezt mondta nekik: „Aki befogadja ezt a kisgyermeket az én nevéért, az engem fogad be; és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött. Mert aki a legkisebb mindnyájatok között, az a nagy.” / Ekkor megszólalt János: „Mester, láttunk valakit, aki a te nevedben űz ki ördögöket, de megtiltottuk neki, mert nem követ téged velünk együtt.”

Jn 5,1-9.14: „Ezek után ünnepük volt a zsidóknak, és felment Jézus Jeruzsálembe. / Jeruzsálemben a Juhkapunál van egy medence, amelyet héberül Betesda-nak neveznek. Ennek öt oszlopcsarnoka van. / A betegek, vakok, sánták, sorvadásosak tömege feküdt ezekben (és várták a víz megmozdulását. / Mert az Úr angyala időnként leszállt a medencére, és felkavarta a vizet: aki elsőnek lépett bele a víz felkavarása után, egészséges lett, bármilyen betegségben is szenvedett). / Volt ott egy ember, aki harmincnyolc éve szenvedett betegségben. / Amikor látta Jézus, hogy ott fekszik, és megtudta, hogy már milyen hosszú ideje, megkérdezte tőle: „Akarsz-e meggyógyulni?” / A beteg így válaszolt neki: „Uram, nincs emberem, hogy amint felkavarodik a víz, beemeljen a medencébe: amíg én megyek, más lép be előttem.” / Jézus azt mondta neki: „Kelj fel, vedd az ágyadat és járj!” / És azonnal egészséges lett ez az ember, felvette az ágyát, és járt. Aznap pedig szombat volt... / Ezek után találkozott vele Jézus a templomban, és ezt mondta neki: „Íme, meggyógyultál, többé ne vétkezz, hogy valami rosszabb ne történjék veled.”

2./ ÁBRAHÁM

1Móz 15,1-6: *„Ezek után az események után így szólt az ÚR Abrámhoz látomásban: Ne félj Abrám! Én vagyok a pajzsod: jutalmad igen bőséges. /De Abrám ezt mondta: Ó, Uram, URam! Mit adhatsz nekem, hiszen gyermektelen vagyok, és házamat a damaszkuszi Eliézer öröklí. / Nem adtál nekem utódot - mondta Abrám -, ezért a házamnál született szolga lesz az örökösöm. / Ekkor így szólt hozzá az ÚR: Nem ő lesz az örökösöd, hanem az lesz az örökösöd, aki tőled fog származni. / Azután ki vezette az ÚR, és azt mondta: Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Azt mondta neki: Ennyi utódod lesz!”*

A következő napokban a Biblia olyan embereivel foglalkozunk, akik krízisbe jutottak és megtapasztalták Isten segítségét. Gondoljunk mindenekelőtt Ábrahám hit-krízisére.

Ábrahám csodálatos ígéretet kapott Istentől. S bár több mint tíz éve élt már Kánaán földjén, neki és feleségének még mindig nem volt gyermeke.

Üres szavakat közölt volna vele Isten? „Olykor olybá tűnt neki, mintha lóvá tette volna Isten. Nagy ígéretet adott neki, nem is egyszer, de még mindig csupán megtúrt idegen volt az országban, és Sára még mindig meddő volt. Az ígérettel és tapasztalattal szembeni ellentmondás gyengítette Ábrám hitét” (H. Lamparter).

Milyen kemény szakítópróba ez! Isten azonban mégsem hagy el minket. Velünk van ínségünkben, és tartja magát ígéjéhez. *„Amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni”* (Róm 4,21).

Mégis, vannak olyan időszakok, amikor azok a keresztyének is, akik teljes szívükből követik Jézust, sötétségben ülnek és nem értik Istent. Így történt ez Hudson Taylорral is, a Kínai Belföldi Misszió alapítójával és minden misszionáriussal Kínában a boxerlázadás (1900) idején.² Akkor mondta Taylor egyik barátjának: „Már nem tudok sem olvasni, sem gondolkozni, sem imádkozni, csupán bízni tudok.”

Hogy lehetséges ez? Egyik énekben olvasható: „Uram, mivel szilárdan tart erősen karod, csendben bízom benned.” Jézus nem hagyja, hogy elbukj, akkor sem, ha az egész világ összeomlana. Határozottan tart tégedet.

² Az 1899-1901-es kínai népi felkelés, amelynek a kínai elnevezésében (jihotuan) előforduló "ököl" szó alapján a nyugati imperialista hatalmak adták gúnyból a boxerlázadás nevet. Közvetlen előzménye az imperialista hatalmak észak-kínai terjeszkedése az 1894-1895-ös japán-kínai háborút követően." In: <http://www.kislexikon.hu/boxerlazaradas.html>

Az Úr tudta, milyen állapotban volt szolgája, Ábrahám. És azt is tudja, mi hogy vagyunk. Ha nem teljesíti ígéretét azonnal, az nem jelenti azt, hogy elfeledkezett rólunk. Isten nem felejt el övéit. (Vö.: 1Móz 21,1-7; Zsid 11,8kk; Ézs 49,15; 2Krón 20,5-13.³)

³ 1Móz 21,1-7; *Azután meglátogatta az ÚR Sárát, ahogyan megmondta, és úgy cselekedett az ÚR Sárával, ahogy megígérte. / Sára teherbe esett, és fiút szült Ábrahámnak öregkorára, abban az időben, amelyet megígért neki Isten. / Ábrahám Izsáknak nevezte el újszülött fiát, akit Sára szült neki. / Azután körülmetélte Ábrahám a fiát, Izsákot nyolcnapos korában, ahogyan megparancsolta neki Isten. / Ábrahám százesztendő volt, amikor fia, Izsák megszületett. / Akkor ezt mondta Sára: Nevetségessé tett engem az Isten, kinevet mindenki, aki csak hallja. / Ezt is mondta: Ki jósolta volna meg Ábrahámnak, hogy fog még Sára fiakat szoptatni? Mert fiút szültem öregkorára.*”

Zsid 11,8-12: *„Hit által engedelmeskedett Ábrahám, amikor elhívatott, hogy induljon el arra a helyre, amelyet örökségül fog kapni. És elindult, nem tudva, hova megy. / Hit által költözött át az ígéret földjére, mint idegenbe, és sátrakban lakott Izsákkal és Jákóbbal, ugyanannak az ígéretnek az örököseivel. / Mert várta azt a várost, amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója az Isten. / Hit által kapott erőt arra is, hogy Sárával nemzetséget alapítson, noha már idős volt, minthogy hűnek tartotta azt, aki az ígéretet tette. / Ezért attól az egytől, méghozzá egy szinte már elhaltól származtak olyan sokan, mint az ég csillagai és mint a tenger partján a fövény, amely megszámlálhatatlan.*”

Ézs 49,15: *„Megfeledkezik-e csecsemőjéről az anya, nem könyörül-e méhe gyermekén? Ha mások megfeledkeznének is, én nem feledkezem meg rólad!*”

2Krón 20,5-13: *„És felállt Jósáfát Júda és Jeruzsálem gyülekezetében az ÚR házában, az új udvar előtt, / és ezt mondta: URam, őseink Istene! Te vagy Isten a mennyben, aki uralkodsz a népek minden királyságán! A te kezében van az erő és a hatalom, és senki sem állhat meg veled szemben. / Istenünk, te űzted ki ennek az országnak a lakóit néped, Izráel elől, és örökre odaadtad azt barátod, Ábrahám utódainak. És itt laktak, itt építettek neved tiszteletére szentélyt, és ezt mondták: / Ha majd veszedelem, fegyver, ítélet, dögvész vagy éhínség jön ránk, megállunk ez előtt a templom előtt és te előtted, mert a te neved ebben a templomban van; és ha segítségért kiáltunk hozzád nyomorúságunkban, hallgass meg, és szabadíts meg minket! / De látod, az ammóniak és móábiak, Széír hegyvidékének a lakói, akik között nem engedted átvonulni az izráelieket, amikor Egyiptomból jöttek, és így kikerülték, és nem pusztították el őket, / ezek most azzal fizetnek nekünk, hogy ellenünk támadnak, és ki akarnak űzni birtokodból, amelyet birtokunkba adtál. / Istenünk, ítéld meg őket! Mert nincs erőnk ezzel a nagy tömeggel szemben, amely ellenünk támad. Nem tudjuk, mit tegyünk, csak rád tekintünk. / Eközben a júdaiak valamennyien ott álltak az ÚR színe előtt gyermekeikkel, feleségeikkel és fiaikkal együtt.*”

3./ PÉTER

Lk 22,31-34. 54-62: „Simon, Simon, íme, a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, / de én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited: azért, ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiait.” / Ő erre így válaszolt: „Uram, kész vagyok veled menni akár a börtönbe, vagy a halálba is!” / Jézus azonban ezt felelte: „Mondom neked Péter: nem szólal meg a kakas ma, amíg háromszor le nem tagadod, hogy ismeresz engem.” ... Miután pedig elfogták őt, elvitték és bekísérték a főpap házába. Péter pedig távolról követte. / Mikor az udvar közepén tüzet raktak, és körülülték, Péter is leült közéjük. / Amint ott ült a tűz világánál, meglátta őt egy szolgáló, szemügyre vette, és így szólt: „Ez is vele volt.” / Ő azonban letagadta, ezt mondva: „Asszony, nem ismerem őt!” / Röviddel ezután más látta meg, és rászólt: „Te is közülük való vagy!” De Péter így válaszolt: „Ember, nem vagyok!” / Körülbelül egy óra múlva másvalaki is bizonygatta: „De bizony, ez is vele volt, hiszen ő is Galileából való.” / Péter azonban ismét tagadta: „Ember, nem tudom, mit beszélsz.” Még beszélt, amikor hirtelen megszólalt a kakas. / Ekkor megfordult az Úr, és rátekintett Péterre. Péter pedig visszaemlékezett az Úr szavára, amikor azt mondta neki: „Ma, mielőtt megszólal a kakas, háromszor tagadsz meg engem.” / Aztán kiment, és keserves sírásra fakadt.”

Az Újtestamentumban találkozunk Péterrel, aki erős krízisbe jutott, miután megtagadta Urát. Mivel keményen vádolták azok a nagy szavak, amiket nem sokkal korábban mondott.

Másfajta kritikus időszakot is megtapasztalt Péter Krisztus-követése kezdetén, amit Jézus egyik csodája váltott ki benne. (Vö.: Lk 5,1-11.⁴)

Péter megismerte, hogy kicsoda ő maga valójában: olyan ember, aki nem passzol Jézushoz, Isten Fiához. Az ő mindenhatóságánál ismerte meg saját tehetetlenségét, és az Úr szentségénél bűnös lényét.

Alapjában véve Jézusnak Pétert el kellett volna küldenie. Mégis, mit tesz aztán?

Mi történne a bűnösökkel, ha az Úr magunkra hagyna minket? Lenne reménységünk? Örömmünk? Szívbeli békességünk?

Rettenetesen megijedhetnénk. És ez a rémület krízist válthatna ki, mivel hirtelen látnánk meg magukat a szent Isten világosságában. (Vö.: Ézs 6,5; Jób 9,20; 1Ján 3,10.⁵)

⁴ Lk 5,1-11: „Amikor egyszer a sokaság hozzá tódult, és hallgatta az Isten igéjét, ő a Genezáret-tó partján állt. / Meglátott két hajót, amely a part mentén vesztegelt; a halászok éppen kiszálltak belőlük, és hálójukat mosták. / Ekkor beszállt az egyik hajóba, amelyik Simoné volt, és megkérte, hogy vigye őt egy kissé beljebb a parttól, azután leült, és a hajóból tanította a sokaságot. / Miután abbahagyta a beszédet, ezt mondta Simonnak: „Evezz a mélyre, és vessétek ki hálójukat fogásra!” / Simon így felelt: „Mester, egész éjszaka fáradtunk ugyan, és semmit sem fogtunk, de a te szavadra mégis kivetem a hálójukat.” / S amikor ezt megtették, olyan nagy tömeg halat kerítettek be, hogy szakadoztak a hálójuk; / ezért intettek társaiknak, akik a másik hajóban voltak, hogy jöjjenek és segítsenek nekik. Azok pedig odamentek, és annyira megtöltötték mind a két hajót, hogy majdnem elsüllyedtek. / Simon Péter ezt látva leborult Jézus lába elé, és így szólt: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” / A halfogás miatt ugyanis nagy félelem fogta el őt és azokat, akik vele voltak és segítettek; / de ugyanígy Jakabot és Jánost, a Zebedeus fiait is, akik társai voltak Simonnak. Jézus akkor így szólt Simonhoz: „Ne félj, ezen túl emberhalász leszel!” / Erre kivonták a hajókat a partra, és mindent otthagya követték őt.”

De minden krízis növeli annak az esélyét, hogy újra részünk legyen Isten meg nem érdemelt jóságában és megújító szeretetében. (Vö.: Ján 21,1kk.⁶)

„Aki soha nem éli át Péter felfedezését, jöllehet megmentette Isten, az ő gyermeke, az soha sem látja magát úgy, amilyen tulajdonképpen, és ezért az Urat sem látja úgy, amilyen valójában. Ezért szegényes az ilyen keresztyén élet.

Gondolkozzunk el azon: hol ismertem be bűnös léteimet, és hol vallottam meg ezt Isten előtt? Hol lett világos számomra, hogy semmire sem vagyok jogosult Istennél, mivel bűnös vagyok? Bűnünk kinyilvánítása és méltatlanságunk megismerése az Úrral való igazi élet fontos feltétele, és lényeges kellék minden jövőben bekövetkező eseményre vonatkozóan” (G. Maier)⁷

Akinek még nem nyílt ki szeme önmaga megismerésére, az ezt is kérheti Istentől. (Vö.: Ef 1,15-21; Jer 9,23⁸).

⁵ Ézs 6,5: „Ekkor megszólaltam: Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom. Hiszen a Királyt, a Seregek URát látták szemeim!”

Jób 9,20: „Ha igazam lenne is, bűnösnek mondana szája, ha feddhetetlen lennék is, hamisnak tartana;”

1Ján 3,10: „Erről ismerhetők meg az Isten gyermekei és az ördög gyermekei: aki nem cselekszi az igazságot, nem az Istentől van, és az sem, aki nem szereti a testvérét.”

⁶ Ján 21,1kk: „Ezután ismét megjelent Jézus a tanítványoknak a Tibériás-tengernél. Így jelent meg: / együtt voltak Simon Péter és Tamás, akit Ikernek hívtak, és Nátánaél, a galileai Kánából és Zebedeus fiai; a tanítványok közül pedig még kettő. / Simon Péter így szólt hozzájuk: „Elmegyek halászni.” Ők erre ezt mondták: „Mi is elmegyünk veled.” Elindultak, és beszálltak a hajóba, de azon az éjszakán semmit sem fogtak. / Amikor már reggel lett, megállt Jézus a parton, a tanítványok azonban nem tudták, hogy Jézus az. / Jézus ekkor megkérdezte tőlük: „Fiaim, nincs valami ennivalótok?” Így válaszoltak neki: „Nincs.” / Ő pedig ezt mondta nekik: „Vessétek ki a hálót a hajó jobb oldalán, és találtok!” Kivetették tehát, de kivonni már nem tudták a rengeteg hal miatt.”

⁷ Zsolt 51,1-6: „A karmesternek: Dávid zsoltára, / abból az időből, mikor nála járt Nátán próféta, mert bement Dávid Betsabéhoz. / Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! / Teljesen mosd le rólam bűnömet, és vétkemtől tisztíts meg engem! / Mert tudom, hogy hűtlen voltam, és vétkem mindig előttem van. / Egyedül ellened vétkeztem, azt tettem, amit rossznak látsz. Ezért igazad van, ha szólsz, és jogos az ítéleted.”

⁸ Ef 1,15-21: „Én tehát, miután hallottam az Úr Jézusba vetett hitetekről és a bennetek minden szent iránt megnyilvánuló szeretetről, / szüntelenül hálát adok értetek, amikor megemlékezem rólatok imádságaimban; / és kérem, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt; / és világosítsa meg lelki szemeteket, hogy meglássátok: milyen reménységre hívott el minket, milyen gazdag az ő örökségének dicsősége a szentek között, / és milyen mérhetetlenül nagy az ő hatalma rajtunk, hívőkön. Minthogy hatalmának ezzel az erejével / munkálkodik a Krisztusban, miután feltámasztotta őt a halálból, és jobbjára ültette a mennyekben, / feljebb minden méltoságnál és hatalmasságnál, minden erőnél és uralomnál, sőt minden névnel is, amelyet segítségül hívnak, nemcsak ebben a világban, hanem az eljövendőben is;”

Jer 9,23: „Ezt mondja az ÚR: Ne dicsekedjék bölcsességével a bölcs, ne dicsekedjék erejével az erős, ne dicsekedjék gazdagságával a gazdag!”

4./ JÓB

Jób 1,1-22: „Élt Úc földjén egy Jób nevű ember, aki feddhetetlen és becsületes ember volt, félte az Istent, és kerülte a rosszat. / Hét fia és három leánya született neki. / Hétezer juh, háromezer teve, ötszáz pár ökör és ötszáz szamár volt a jószága, és igen sok szolgálója volt. Ez az ember tekintélyesebb volt minden keleti embernél. / Fiai lakomát szoktak tartani odahaza, mindegyik a maga napján. Ilyenkor üzentek három nőtestvérüknek, és őket is meghívták, hogy velük együtt egyenek és igyanak. / Amikor azonban a lakoma napjai sorra lejártak, értük küldött Jób, és megszentelte őket úgy, hogy korán reggel fölkelt, és annyi égőáldozatot mutatott be, ahányan voltak. Mert azt gondolta Jób: Hátha vétkeztek a fiaim, és káromolták Istent szívükben. Így szokott tenni Jób minden alkalommal. / Történt egy napon, hogy az istenfiak megjelentek, és megálltak az ÚR előtt. Velük együtt megjelent a Sátán is. / Az ÚR megkérdezte a Sátánt: Honnan jössz? A Sátán ezt felelte az ÚRnak: A földön barangoltam, ott jártam-keltem. / Erre ezt mondta az ÚR a Sátánnak: Észrevetted-e szolgálmat, Jób? Nincs hozzá fogható a földön: feddhetetlen és becsületes ember, féli az Istent, és kerül a rosszat. / A Sátán így felelt az ÚRnak: Nem ok nélkül féli Jób az Istent! / Hiszen te oltalmazod őt, a házáat és mindenét, amije csak van! Keze munkáját megáldottad, és jószága elszaporodott a földön. / De nyújtsd csak ki a kezed, és tedd rá arra, amije van, majd káromol még téged! / Az ÚR ezt felelte a Sátánnak: Mindenét a kezedbe adom, csak rá magára nem vethetsz kezet! És eltávozott a Sátán az ÚR elől. / Egyszer, amikor Jób fiai és leányai lakomáztak, és borozgattak elsőszülött testvérük házában, / hírnök érkezett Jóbhoz, és így szólt: A marhákkal szántottak, a szamarak pedig mellettük legelésztek. / De a sébiaiak rájuk rontottak, és elvitték azokat, a legényeket pedig kardélre hányták. Csak én menekültem meg, hogy hírt adhassak neked. / Még ez beszélt, amikor megérkezett a másik, és így szólt: Istentől tűz hullott az égből, amely megégette, és elpusztította a juhokat és a legényeket. Csak én menekültem meg, hogy hírt adhassak neked. / Még ez beszélt, amikor megérkezett a másik, és így szólt: A káldeusok három csapatban rajtaiütöttek a tevéken, és elvitték azokat, a legényeket pedig kardélre hányták. Csak én menekültem meg, hogy hírt adhassak neked. / Még ez beszélt, amikor megérkezett a másik, és így szólt: Fiaid és leányaid lakomáztak, és borozgattak elsőszülött testvérük házában. / De hirtelen nagy szél támadt a puszta felől, megrendítette a ház négy sarkát, az rászakadt a fiatalokra, és meghaltak. Csak én menekültem meg, hogy hírt adhassak neked. / Jób ekkor fölállt, megszaggatta köntösét, és megnyírta a fejét. Azután a földre esve leborult, / és így szólt: Meztelen jöttem ki anyám méhéből, meztelen is megyek el. Az ÚR adta, az ÚR vette el. Áldott legyen az ÚR neve! / Még ebben a helyzetben sem vétkezett Jób, és nem követett el megbotránczó dolgot Isten ellen.”

Jóbról olvassuk, hogy nagy krízisbe jutott, amikor váratlanul rettenetes szerencsétlenség sújtotta. Hirtelen igen nehéz gyötrelmeket és kemény megpróbáltatásokat kellett elszenviednie. Mindent elveszített: gyermekeit, vagyonát és végül az egészségét is. Sőt, a felesége is elfordult tőle. Teljesen egyedül állt Jób e megmagyarázhatatlan előtt, jóllehet eljött hozzá három barátja, hogy vele együtt keseregjenek és vigasztalják. (Vö.: Jób 2,9-13⁹).

⁹ Jób 2,9-13: „A felesége ezt mondta neki: Még most is kitartóan feddhetetlen vagy? Átkozd meg Istent, és halj meg! / De ő így felelt neki: Úgy beszélsz te is, ahogyan a bolondok szoktak beszélni! Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk. Még ebben a helyzetben sem vétkezett Jób a szájával. / Amikor meghallotta Jób három barátja, hogy mennyi baj érte őt, eljöttek a lakóhelyükről: a témáni Elifáz, a súahi Bildád és a naamáji Cófár. Megállapodtak egymással, hogy elmennek hozzá, és részvétellel vigasztalják őt. / Amint azonban messziről megpillantották, alig ismertek rá. Hangosan sírni kezdtek, megszaggatták köntösüket, és port szórtak a fejükre. / És mellette ültek a földön hét nap és hét éjjel; de egyik sem szólt hozzá egy szót sem, mert látták, hogy milyen nagy a fájdalma.”

Hét nap és éjszaka hallgattak barátai. Aztán elkezdett panaszkodni Jób. Nem viselkedett-e jól és kegyes emberként mindezidáig? Barátai mindenesetre figyelmeztetik: amit most átélsz, az csak Isten büntetését jelentheti titkolt igazságtalanságodra. Ekkor minden ingataggá válik Jób számára; már Istent sem érti, akinek minden nyilvánvaló bűnét megvallotta.

A Jób 3,11-ben olvassuk, hogy ebben a nehéz időben Jób úgy gondolta, semmi értelme nincs az életének: *„Miért nem haltam meg, mikor megszülettem? Miért nem múltam ki, mikor anyám méhéből kijöttem?”*

Talán félelem és megdöbbenés is hatalmába kerítette Jóbot, aki minden hányattatásában attól rettegett leginkább, nehogy valami módon elforduljon Istentől és megtagadja. *„Bárcsak úgy döntene Isten, hogy összezúz, kinyújtaná kezét, hogy elvágja életem fonalát! / Akkor még lenne vigaszom, tudnék örülni a kíméletlen fájdalomban is, hogy nem tagadtam meg a szent Isten beszédét (Jób 6,9-10).*

Jób panaszait nyilvánvalóvá teszi az is, hogy elkerülhetetlenül krízissel kell számolnia: *„Mert a Mindenható nyilai vannak bennem, mérgüket issza lelkem, és Isten rettentései sorban érkeznek engem.../ Hát nem kapok segítséget? El van zárva tőlem a szabadulás?” (Jób 6,4.13).*

Ha már végképpen halálunkon vagyunk, Istennek még akkor is terve van velünk. Nem enged, hogy kételkedésbe süllyedjünk, hanem önmagával való új, meglepő, lenyűgöző találkozással ajándékoz meg. És újra megismerjük az Urat, szeretjük és magasztaljuk. (Vö.: Jób 19,25-27; 40,1-6; 42,1-6.10-17¹⁰).

¹⁰ Jób 19,25-27: *„Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára megáll a por fölött, / s ha ez a bőröm lefoszlik is, testemben látom meg az Istent. / Saját magam látom meg őt, tulajdon szemeim látják meg, nem más, bár veséim is megemésztetnek;”*

Jób 40,1-6: *„Szólt az ÚR, és ezt mondta Jóbnak:/ Mit perlekedik a Mindenhatóval az akadékoskodó? Aki Istennel akar vitatkozni, feleljen neki!/ Jób pedig felelt, és ezt mondta az ÚRnak:/ Bizony, könnyelmű voltam! Mit felelhetnék neked? Kezemet a számra teszem. /Egyszer beszéltem, de ezután nem szólok, vagy ha kétszer: többé nem teszem. / Az ÚR válaszolt Jóbnak a viharból...”*

42,1-6. 10-17: *„Felelt Jób, és ezt mondta az ÚRnak: / Tudom, hogy mindent megtehetsz, és nincs olyan szándékod, amelyet meg ne valósíthatnál. / Ki merné elhomályosítani az örök rendet tudatlanul? Azért mondtam, hogy nem értem. Csodálatosabbak ezek, semhogy felfoghatnám. / Hallgass meg, hadd beszéljek! Én kérdezek, te pedig oktass engem! / Csak hírből hallottam rólad, de most saját szememmel láttalak. / Ezért visszavonok mindent, bűnbánatot tartok porban és hamuban... / Az ÚR jóra fordította Jób sorsát, miután Jób imádkozott barátaiért, és kétszeresen visszaadta az ÚR Jóbnak mindazt, amije volt. / Elment hozzá minden férfi- és nőrokona, és minden régi ismerőse, és együtt étkeztek vele házában. Részvétellel vigasztalták azért, hogy olyan sok bajt bocsátott rá az ÚR. Adott neki mindegyik egy pénzt és egy aranykarikát. / Az ÚR pedig jobban megáldotta Jóbot azután, mint azelőtt. Lett neki tizennégyezer juha, hatezer tevéje, ezer igás ökre és ezer szamara. / Lett még hét fia és három leánya is. / Első leányát Jemimának, másodikat Keciának, harmadikat Keren-Happúknak nevezte el. / Országszerte nem voltak olyan szép nők, mint Jób leányai. Apjuk nekik is adott örökséget fiútestvéreikkel együtt. / Ezután Jób még száznegyven esztendeig élt, és meglátta fiait és unokáit negyedízigen. / Öregén halt meg Jób, az étellel betelve.”*

5./ JÚDÁS

Mt 26,14-16. 23-25. 47-50: *„Akkor a tizenkettő közül egy, akit Iskáriótes Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, / és így szólt: „Mit adnátok nekem, ha kezetekbe adnám őt?” Azok harminc ezüstöt állapítottak meg neki. / Ettől fogva kereste az alkalmat, hogy elárulja őt.../ Ő pedig így válaszolt: „Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. / Az Emberfia elmegy, amint meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja: jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem születik.” / Megszólalt Júdás is, az áruló, és ezt kérdezte: „Talán csak nem én vagyok az, Mester?” „Te mondtad” - felelte neki.../ Még beszélt, amikor megjött Júdás, egy a tizenkettő közül, és nagy sokaság jött vele kardokkal és botokkal a főpapoktól és a nép véneitől. / Az árulója ezt az ismertetőjelet adta meg nekik: „Akit megcsókolok, az lesz ő, azt fogjátok el!” / Majd egyenest Jézushoz menve így szólt: „Üdvözlégy, Mester!” - és megcsókolta őt. / Jézus ezt mondta neki: „Barátom, hát ezért jöttél!” Akkor odamentek, rátették a kezüket, és elfogták;*

Mt 27,3-5: *„Amikor pedig Júdás, aki őt elárulta, látta, hogy elítélték, megbánta tettét, visszavitte a harminc ezüstöt a főpapoknak és a véneknek, / és ezt mondta: „Vétkeztem, mert ártatlan vért árultam el.” De azok ezt mondták: „Mi közünk hozzá? A te dolgod.” / Erre ő a templomba hajítva az ezüstöket, eltávozott, ment és felakasztotta magát.”*

Felfoghatatlan az a krízis, ami összeroppantotta az Urát eláruló Júdást. *„Ami Júdás esetében történt, az a Gonosz mérhetetlen mély titka, amit nem lehet elbagatellizálni”* (G. Maier).

Júdás Jézus tizenkét főből álló tanítványi köréhez tartozott. A Sátán, Isten ellensége helyezte el az árulás gondolatát Júdás szívében. De mégiscsak Júdásé volt az elhatározás, hogy engedelmességen a hangjának, ami aztán a Sátán engedelmes eszközévé tette.

Júdás kivált a tanítványi körből, és kiszolgáltatta Jézust ellenségeinek. Vajon csábította-e a pénz? *„Azok harminc ezüstöt állapítottak meg neki”* (Mt 26,15).

Amikor látta Júdás, hogy halálra ítélték Jézust, megbánta tettét. De vajon milyen lehetett a bűnbánata? Valódi volt? Őszinte?

Júdás vége rettenetes. Kiszolgáltatta magát a „hazugság atyjának”. (Vö. Jn 8,44: *„Ti atyátoktól, az ördögtől származtok, és atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni. Embergyilkos volt kezdetű fogva, és nem állt meg az igazságban, mert nincs benne igazság. Amikor a hazugságot szólja, a magáéból szól, mert hazug, és a hazugság atyja”*).

Mégis, egyetlen egy krízisnek sem kell így végződnie. Ha Júdás is - mint Péter - bocsánatot kért volna Jézustól, ő neki is megbocsátott volna. A bűnbánat a megtérés első lépése. Ez azonban még nem eredményez változást. Csatlakoznia kell ehhez annak az elhatározásnak, hogy elhagyom a helytelen utat és más úton indulok el. Vö.: *„Amikor Jézus ezt meghallotta, elcsodálkozott rajta, és hátrafordulva így szólt az őt követő sokasághoz: 'Mondom nektek, Izráelben sem találtam ekkora hitet'”* (Lk 7,9).

Júdás igen nyíltan megmondta: „Vétkeztem, mert ártatlan vért árultam el”(Mt 27,4). „Vétkeztem.” De ha ezt mindenekelőtt Jézusnak vallotta volna meg, nem csak a főpapoknak!

Ha csak emberek előtt panaszkodunk bűneink miatt, az semmit sem segít abban, hogy leküzdjük vétkeinket. Jézusra van szükségünk, aki legyőzte a bűnt. Őhózzá menjünk. Keresztje alá mehetünk. Ott menedéket találhatunk. (Vö.: Jak 4,7.8; 1Kor 1,18.¹¹)

Nem a Jézustól való menekülés, hanem a Jézusnál való menedék jelenti megmenekülésünket – akkor is, mikor a legborzalmasabb pusztulásról van szó. (Vö.: 5Móz 33,27; Ézs 1,18; Ézs 44,22; 1Jn 2,1-2.¹²)

¹¹ Jak 4,7-8: „Engedelmeskedjétek azért az Istennek, de álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek. / Közeledjétek az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg a kezeteket, ti bűnösök, és szenteljétek meg a szíveteket, ti kétlelkűek;

1Kor 1,18: „Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekiünk, akik üdvözülnünk, Istennek ereje.”

¹² 5Móz 33,27: „Hajlékod az örök Isten, örökkévaló karjai tartanak. Kiűzte ellenségedet, és ezt mondotta: pusztítsd!”

Ézs 1,18: „Jöjjetek, szálljunk vitába! - mondja az ÚR. Ha vétkeitek skarlátpirosak is, hófehéreké válhattok, ha vörösek is, mint a bíbor, fehéreké lehettek, mint a gyapjú;”

Ézs 44,22: „Eltörlöm hűtlenségedet, mint a felleget, vétkeidet, mint a felhőt. Térj hozzám, mert megváltottalak!”

1Jn 2,1-2: „Gyermekeim, ezt azért írom nektek, hogy ne vétkezzetek; ha pedig vétkezik valaki, van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus, / mert ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért; de nemcsak a mienkért, hanem az egész világ bűnéért is.”

6./ ÁSZÁF

a./ A másokkal való összehasonlítás veszélyei

1Krn 6,16-18.24: *„Ezeket állította be Dávid az ÚR házába az éneklés vezetésére, miután a ládát ott elhelyezte, / hogy végezzék az éneklés szolgálatát a kijelentés sátrának a hajléka előtt, amíg Salamon föl nem építette az ÚR házát Jeruzsálemben; szolgálatban álltak rendtartásuk szerint. / Ezek álltak szolgálatban fiaikkal együtt: a kehátiak fiai közül Hémán, az énekes, aki Jóél fia, aki Sámuel fia / ...Testvére, Ászáf állt a jobbján. Ászáf Berekjáhú fia volt, aki Simá fia;”*

Zsolt 73,1-3: *„Ászáf zsoltára. Milyen jó az Isten Izráelhez, a tiszta szívűekhez! / De az én lábam majdnem megcsúszott, kis híján elestem jártomban. / Mert felindultam a kérkedők miatt, látva a bűnösök jólétét.”*

Ászáf olyan énekesekből álló csoportot vezetett, amelyik zeneileg kísérte az istentiszteletet a templomban. Milyen szép és fontos hivatás!

Egyik nap Ászáf - amikor másokkal hasonlította össze magát - krízisbe került. Foglalkozunk alaposan krízisével, és azzal is, ahogy ezt legyőzte.

A másokkal való összehasonlítás hozzátartozik életünkhöz, mivel soha sem vagyunk egyedül, hanem sokféleképpen kapcsolatban állunk egymással.

Mi történik a másokkal való összehasonlítás folyamán? Hogylétünkkel foglalkozunk, adottságainkkal és javainkkal, és még gyakrabban olyan dolgokkal, amikkel nem rendelkezünk. Ez olyan aggodalmat idéz elő, aminek során rosszul járunk. Rávetődik a tekintetünk másokra, hogylétükkel, adottságaikkal, közérzetükkel és javaikkal foglalkozunk, és azzal, hogy láthatóan semmiféle hiányban nem szenvednek.

Ritkán foglalkozunk olyanokkal, akiknek nem megy olyan jól a soruk. Az ilyen emberek általában látóhatárunkon kívül vannak.

És ha mi magunk kerülünk bajba, mások boldogulása kellemetlenül érint bennünket. Boszszant és nyomaszt, hogy mások sikeresebbek, mint mi. Több talentummal rendelkeznek és szerencsésebbek. Olyan békétlenné válhatunk, hogy úgy véljük: Isten nem igazságos, javaiból nem egyenlő mértékben és nem igazságosan részesít mindenkit.

Ehhez hasonló dolog történhetett Ászáffal is. Összehasonlította magát másokkal akkor, amikor nem ment jól a sora. *„Mert csapások értek mindennap, fenyítések minden reggel”* (Zsolt 73,14).

Körülnézett, és olyan embereket látott környezetében, akiknek igen jól ment a sora. Ez megkeserítette! (Vö. Jn 21,20-22: *„Péter ekkor megfordult, és látta, hogy követi az a tanítvány, akit Jézus szeretett, aki a vacsorán ráhajolt a keblére, és megkérdezte: „Uram, ki az, aki elárul téged?”* /

Őt látta tehát Péter, és megkérdezte Jézustól: „Uram, hát vele mi lesz?” / Jézus pedig így szólt hozzá: „Ha akarom, hogy ő megmaradjon, amíg eljövök, mit tartozik rád? Te kövess engem!”)

Még az is gyötörhette, hogy egészségügyi gondjait elégedetlensége is tetézte. „Minden baj a másokkal való összehasonlításból származik” (S. Kierkegaard). (Vö.: 1Móz 37,4; Péld 14,30; Péld 23,17; Gal 5,26¹³).

b./ A krízis kiváltó oka

Zsolt 73,2-12: „De az én lábam majdnem megcsúszott, kis híján elestem jártomban. / Mert felindultam a kérkedők miatt, látva a bűnösök jólétét. / Mert halálukig sincsenek kínjaik, és kövér a testük. / Nincs részüik az emberek gyötrelmében, nem érik őket csapások, mint más embereket. / Ezért a kevélység nyakláncát hordják, és az erőszak köpenyébe burkolóznak. / Jómódjukban kérkedve néznek szét, szívükben öntelt gondolatok járnak. / Gúnyolódnak, gonoszul beszélnek, elnyomással fenyegetőznek dölyfösen. / Az ég ellen is feltátják szájukat, nyelvükkel megszólják a földet. / Ezért fordul feljűk a nép, és mohón isszák szavaikat, mint a vizet. / Ezt mondják: Honnan tudná ezt az Isten? Lehet-e tudomása erről a Felségesnek? / Íme, ilyenek a bűnösök! Háborítatlanul gyarapítják vagyonukat szüntelen.”

Ászáf megállapította: amilyen jól megy a sora másoknak, olyan rosszul megy nekem! De nem csupán ez a tény tette boldogtalanná Ászáfot, hanem sokkal inkább az, hogy ezek az emberek istentelenek és gúnyolódók.

Ő azonban hűségesen és őszintén szolgálta az Urat. Joggal mondhatta, hogy tisztán tartotta a szívét: „De én hiába tartottam tisztán a szívemet, hiába mostam kezemet ártatlanságomban” (13.v.).

Ászáf beszélt a bűnnel való bánásmódjáról is. Őrizkedett attól, hogy bünt kövessen el, és megszomorítsa Istenét. Mégsem ment jól a sora.

Egész nap gyöttrődött. Nem tudjuk, hogy milyen betegségben szenvedett, azt viszont igen, hogy olyan emberekre sandított, akiknek nyilván nem kellett szenvedniük, és dicsekedtek is istentelenségükkel.

Ez kínozza Ászáfot, és végül is ez volt krízise kiváltó oka: mi eredménye van annak, ha ragaszkodom Istenhez? Semmi hasznom nincs belőle!

¹³ 1Móz 37,4: „Jákób fiai is hazajöttek a mezőről, amikor ezt meghallották. Felháborodtak ezek a férfiak, és nagy haragra lobbantak, mivel gyalázatot követett el Sikem Izráelen, amikor Jákób leányával hált, mert nem szabad így cselekedni;”

Péld 14,30: „A szelíd szív élteti a testet, az indulat viszont rothasztja a csontokat;”

Péld 23,17: „Ne irigyelje szíved a vétkeket, inkább az URat féld mindennap;”

Gal 6,26: „Ne legyünk becsvágyók, egymást ingerlők, egymásra irigykedők.”

Úgy gondolta: tulajdonképpen hiábavaló dolog, hogy Istennek szolgáljak. Hiábavaló, hogy nemet mondok a gonosz dolgokra, hiábavaló a küzdelem a bűnök kerülésére, hiábavaló az Isten előtti és Istennel való élet!

Nem kellene mindezt elismernie Istennek? Igazságos ő egyáltalán?

Az Isten igazságát kutató kérdésével Ászáf nem volt egyedül. Ugyanezt kérdezik némelyek, akik hisznek Istenben: mit eredményez számomra, ha követem Krisztust, mi hasznom van abból, hogy egész életem neki szántam, és ezért lemondtam bizonyos dolgokról?

Mindezek ellenére nehéz életutat kell járnom.

Nem fizetődik ki a hitben végzett küzdelem, ha például bármikor felmondhatnak a munkahelyemen.

Miért vagyok súlyos beteg, jóllehet....

Miért olyan nehéz az élet akkor is, ha keresztyén vagyok?

Ez a kérdés Pétert is foglalkoztatta: *„Ekkor megszólalt Péter, és ezt kérdezte: „Mi elhagytunk mindent, és követtünk téged, mi lesz hát a jutalmunk?” / Jézus erre ezt mondta nekik: „Bizony, mondom néktek, hogy ti, akik követtek engem, a megújult világban, amikor az Emberfia beül dicsőségének királyi székébe, ti is tizenkét királyi székbe ültök, és ítéletet tartotok Izráel tizenkét törzse felett. / És mindenki, aki elhagyta házáat vagy testvéreit, apját vagy anyját, gyermekeit vagy földjeit az én nevéért, a százszorosát kapja, és megörökli az örök életet. / De sok elsőbből lesz utolsó, és sok utolsóból első” (Mt 19,27-30).*

c./ Isten velünk van ínségeinkben

Zsolt 73,13-16: *„De én hiába tartottam tisztán a szívemet, hiába mostam kezemet ártatlanságomban, / mert csapások értek mindennap, fenyítések minden reggel. / Már arra gondoltam, hogy én is úgy beszélek, mint ők, de akkor megtagadtam volna fiaid nemzetségét. / Elgondolkoztam rajta, meg akartam érteni, de túl nehéznek tűnt nekem.”*

Megterhelte Ászáf Istennel való kapcsolatát, hogy napról napra rosszul mentek a dolgai, jóllehet ragaszkodott ahhoz, hogy megálljon a hitben, miközben a hitetleneknek minden sikerült.

Ászáf intenzíven törekedett arra, hogy megértse ezt a jelenséget. Mégis, minél inkább próbálta megérteni, annál mélyebbre került gondolatvilága sötét dzsungelébe.

Sok keresztyén emberrel is hasonló dolgok történnek. Naponként fizikai és pszichikai fájdalmak kínozzák őket. Minden nap súlyos körülmények között szenvednek, amikben elakadnak.

A hívő ember akkor kerül tényleges hitbeli krízisbe, amikor egyáltalán nem érti Istent. Az egyik lexikonban olvasható: *„A krízis bizonyos élethelyzetekben különös megterheléssel járó időszak válságos szakasza.”*

Axel Kühner tudósít egy kétgyermekes házaspárról. „Amikor igen fiatal korában meghalt a lányuk, ezt vésették a sírkövére: 'Miért?' Vádként tűnt ez a kérdés, amire már nem lehet választ kapni. Amikor két év múlva a fiúkat is el kellett temetniük, ezt írták a sírkőre: 'Isten tudja, miért!'” A kérdést maradt, és tudták, hogy nincs rá válasz. A két felirat azonban arról szól, hogy a szülők a szívükben lévő minden érhetetlenség ellenére is valamennyire nyugalomra jutottak.

Nem kutakodhatunk a miért után, és az helyes, ha magát Istent kérdezzük. Ez a belé vetett bizalmunkat fejezi ki akkor is, ha nem kapunk tőle magyarázatot. Isten válaszol ínségünkre, sőt, velünk van megpróbáltatásainkban. Megvigasztal, bátorít és korrigál minket.

De nem kell megmagyaráznia a szenvedést, nem kell igazolnia a miérteket. Mert Ő Isten és az is marad, felfoghatatlan és egyúttal Isten, aki szeret bennünket. Hogy ezt elismerjük, megnyugtat minket, mélységes rejtettséget ajándékoz a szenvedésben. (Vö.: Zsolt 94,19; 119,50; Jer 29,11; 33,6; Ézs 38,17.¹⁴)

d./ Betegség, fájdalom és halál a bűn alapvető következményei

Ézs 55,8-9: „Így szól az én Uram, az ÚR, aki összegyűjti a szétszóródott Izráelt: Még gyűjtök azokhoz, akiket összegyűjtöttem! / Ti, mezeti vadak, jöjjetek mind, és egyetek, ti, erdei vadak is mind!;”

Zsolt 18,31-33: „Az Isten útja tökéletes, az ÚR beszéde színi igaz. Pajzsa mindazoknak, akik hozzá menekülnek. / Van-e Isten az ÚR-on kívül? Van-e kőszikla Istenünkön kívül? / Isten ruház föl engem erővel, ő teszi tökéletessé utamat.”

Miért nem kíméli meg Isten a családjához tartozókat a szenvedéstől?

A keresztyének is a világban élnek, ami olyan, amilyen. Ezért tehát ők is a bukott világ részesei. Nem szenvedés és bűn nélküli szigeten élnek.

De ez nem volt mindig így. Kezdetben Isten nagyon jó világot teremtett, és meghívta az embereket, hogy teremőjükkel közösségben éljenek.

¹⁴ Zsolt 94,19: „Ha megtelik szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti lelkemet;”

Zsolt 119,50: „Ez a vigasztalásom nyomorúságomban, mert beszéded megelevenít engem;”

Jer 29,11: „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek - így szól az ÚR -: békességet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek;”

Jer 33,6: „Én majd bekötözöm és orvoslom sebeit, meggyógyítom őket, és megmutatom nekik: milyen kincs az igazi béke;”

Ézs 38,17: „Bizony, javamra vált a nagy keserűség. Hiszen megmentettél az enyészet vermétől, és hátad mögé dobtad minden vétkeket.”

A bűn elkövetésével azonban áthidalhatatlan szakadék keletkezett Isten és az emberek között. Azóta a világ a meghasonlás világa, amiben a jó és gonosz is jelen van. És már az első emberek megtapasztalták, hogy a bűnnel minden vonatkozásban másként alakultak a dolgaik. (Vö.: 1Móz 3,16-24.¹⁵)

Betegség, fájdalom és halál a bűn alapvető következményei. A hívó ember is megbetegszik, meg kell halnia, jogtalanságot követ el és igazságtalanság éri. De ha valaki, aki az Úr Jézus Krisztus tulajdona, beteg lesz vagy vétket követ el, a betegséget vagy szenvedéseket nem kell büntetésnek tekintenie személyére vagy más emberekre vonatkozóan, mivel tudjuk: „Az ÚR őt sújtotta mindnyájunk bűnéért” (Ézs 53,6). (Vö.: Ézs 53,5-6; Lk 13,1-5; Jn 9,1-3.¹⁶)

Isten régtől fogva a szeretet Isteneként jelentette ki magát: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). A teológus és költő Philipp Spitta ragaszkodott a szeretet Istenéhez: „És bármit akar tenni velem Isten, megfelel számomra, hiszen aki védelme alatt pihen, mindenhol biztonságban van.” Ez a bizalom megőrizz minket – a legsúlyosabb megpróbáltatásokban is. (Vö.: Zsolt 91,14-16; Zsolt 69,30-34.¹⁷)

¹⁵ 1Móz 3,16-24: „Az asszonynak ezt mondta: Igen megnövelem terhességed fájdalmát, fájdalommal szüled gyermeked, mégis vágyakozol férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad. / Az embernek pedig ezt mondta: Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettől arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél, legyen a föld átkozott miattad, fáradsággal élj belőle egész életedben! / Tövist és bogáncsot hajt neked, és a mező növényét eszed. / Arcod verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél. Bizony por vagy, és vissza fogsz tért a porba! / Az ember Évának nevezte el a feleségét, mert ő lett az anyja minden élőnek. / Az ÚRisten pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket. / Azután ezt mondta az ÚRisten: Íme az ember olyanná lett, mint miközülünk egy: tudja, mi a jó, és mi a rossz. Most azért, hogy ne nyújthassa ki kezét, és ne szakíthasson az élet fájáról is, hogy egyék, és örökké éljen, / kiűzte az ÚRisten az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett. / És miután kiűzte az embert, odaállította az Éden kertje elé a kerúbokat és a villogó lángpallást, hogy őrizzék az élet fájához vezető utat.”

¹⁶ Ézs 53,5-6: „Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg. / Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az ÚR őt sújtotta mindnyájunk bűnéért;”

Lk 13,1-5: „Voltak ott abban az időben néhányan, akik hírt adtak neki azokról a galileaiakról, akiknek a vérért Pilátus az áldozatukéval elegyítette. / Jézus megszólalt, és ezt mondta nekik: „Azt gondoljátok, hogy ezek a galileai emberek bűnösebbek voltak a többi galileainál, mivel ezeket kellett elszenvedniük? / Nem! Sőt - mondom nektek -: ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen veszték el. / Vagy azt gondoljátok, hogy az a tizennyolc, akire rádólt a torony Siloámban, és megölte őket, vétkesebb volt minden más embernél, aki Jeruzsálemben lakik? / Nem! Sőt - mondom nektek -: ha meg nem tértek, mindnyájan ugyanúgy veszték el.”

Jn 9,1-3: „Amikor Jézus továbbment, meglátott egy születése óta vak embert. / Tanítványai megkérdezték tőle: „Mester, ki vétkezett: ez vagy a szülei, hogy vakon született?” / Jézus így válaszolt: „Nem ő vétkezett, nem is a szülei, hanem azért van ez így, hogy nyilvánvalóvá legyenek rajta Isten cselekedetei.”

¹⁷ Zsolt 91,14-16: „Mivel ragaszkodik hozzám, megmentem őt, oltalmazom, mert ismeri nevemet. / Ha kiált hozzám, meghallgatom, vele leszek a nyomorúságban, kiragadom onnan, és megdicsőítem őt. / Megelégítem hosszú élettel, gyönyörködhet szabadításomban;”

e./ Isten kezében tart bennünket

Zsolt 71,20: „Sok nyomorúságot és bajt láttattál velem, de újra megelevenítesz, még a föld mélyéből is újra fölhozol engem;”

Zsolt 73,17: „Végül elmentem Isten szent helyére, és megértettem, hogy milyen végük lesz;”

Zsolt 121,1-3: „Zarándokének. Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem? / Segítségem az ÚRtól jön, aki az eget és a földet alkotta. / Nem engedi, hogy lábad megtántorodjék, nem szunnyad őriződ;”

1Pét 1,5: „Titeket pedig Isten hatalmas őriz hit által az üdvösségre, amely készen van, hogy nyilvánvalóvá legyen az utolsó időben.”

Isten gyermekei minden krízisben tudhatják, hogy Urunk jó kezében vannak. Megtanulják kezelni azokat a bajokat is, amik nem Istentől valók, amikkel újra és újra a Sátán támad bennünket. Azonban: az Úr szab határt a pusztítónak: Jób 1,1-12.¹⁸

Isten tartja kezében a szálakat, sőt, még többet is tesz: saját kezében tart bennünket. (Vö.: Jn 10,28.¹⁹)

Semmit sem enged övéi életébe - legyen az szép vagy megterhelő -, amihez nem járul hozzá. Amíg azonban beleegyezünk abba, amit Isten megenged az életünkben, ezt olykor krízis előzi meg.

Zsolt 69,30-34: „De engem, megaláztatott és szenvedőt, segíts meg, és oltalmaz, Istenem! / Isten nevét dicsérem énekkel, magasztalom hálaadással. / Jobban tetszik ez az ÚRnak a tulkoknál, az ép szarvú és körmű bikáknál. / Látják ezt az alázatosak, és örülnek. Ti, Istent keresők, éledjen szívetek! / Mert meghallgatja az ÚR a szegényeket, és nem veti meg az övéit, ha fogságban vannak.”

¹⁸ Jób 1,1-12: „Élt Úc földjén egy Jób nevű ember, aki feddhetetlen és becsületes ember volt, félte az Istent, és kerülte a rosszat. / Hét fia és három leánya született neki. / Hétezer juh, háromezer teve, ötszáz pár ökör és ötszáz szamár volt a jószága, és igen sok szolgája volt. Ez az ember tekintélyesebb volt minden keleti embernél. / Fiai lakomát szoktak tartani odahaza, mindegyik a maga napján. Ilyenkor üzentek három nőtestvérüknek, és őket is meghívták, hogy velük együtt egyenek és igyanak. / Amikor azonban a lakoma napjai sorra lejártak, értük küldött Jób, és megszentelte őket úgy, hogy korán reggel fölkeltek, és annyi égőáldozatot mutatott be, ahányan voltak. Mert azt gondolta Jób: Hátha vétkeztek a fiaim, és káromolták Istent szívükben. Így szokott tenni Jób minden alkalommal. / Történt egy napon, hogy az istenfiak megjelentek, és megálltak az ÚR előtt. Velük együtt megjelent a Sátán is. / Az ÚR megkérdezte a Sátánt: Honnan jössz? A Sátán ezt felelte az ÚRnak: A földön barangoltam, ott jártam-keltem. / Erre ezt mondta az ÚR a Sátánnak: Észrevetted-e szolgámat, Jóbot? Nincs hozzá fogható a földön: feddhetetlen és becsületes ember, féli az Istent, és kerüli a rosszat. / A Sátán így felelt az ÚRnak: Nem ok nélkül féli Jób az Istent! / Hiszen te oltalmazod őt, a házáat és mindenét, amije csak van! Keze munkáját megáldottad, és jószága elszaporodott a földön. / De nyújtsd csak ki a kezéd, és tedd rá arra, amije van, majd káromol még téged! / Az ÚR ezt felelte a Sátánnak: Mindenét a kezébe adom, csak rá magára nem vethetsz kezet! És eltávozott a Sátán az ÚR elől.”

¹⁹ Jn 10,28: „Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.”

Minden krízis két végeredményt rejt magában: vagy újra megelevenedik a hitünk, és erősebb lesz, mint valaha, vagy vegetálni fog a hitünk és igen meggyengül. Ez nem jelenti azt, hogy teljesen megszűnik. Vannak keresztyének, akik továbbra is keresztyéneknek tűnnek, de sincs valódi, élő hitük.

Ennek nem kell így lennie. A megtört nádat nem akarja teljesen eltörni az Úr, hanem stabilizálni és kiegyenesíteni: *„A megrepedt nádszálat nem törí össze, a füstölgő mécsest nem oltja el, igazán hirdeti a törvényt”* (Ézs 43,2).

Milyen sora volt Ászáfnak, amikor kiéleződött a krízise és csúcspontjára jutott? Földre teperhette volna az elkeseredés és a siralmas helyzetre való folyamatos koncentráció, ha nem cserélte volna fel állandó tartózkodási helyét: „Isten szentélyébe” ment. Elhatározásra jutott Ászáf: *„Végül elmentem Isten szent helyére”* (Zsolt 73,17).

Ha nem is értem Istent: mégis igazodom hozzá. Ha rosszul megy is a sorom: mégis Isten szent közelében akarok élni. Ha semmit sem érzek szeretetéből: mégis bízom jóságában és kegyelmében.

Tegyük mi is azt, amit egykor a tékozló fiú: *„Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened”* (Lk 15,18). Ez az út szabad, a mi számunkra is. Így lehet Krisztus a krízisből való kivezető út. (Vö.: Lk 15,18; Ézs 37,1.14; Mik 4,2.²⁰)

f./ Isten jelenléte világosságában ismeri fel Ászáf új életminőségét

Zsolt 73,1-2.23-28: *„Ászáf zsoltára. Milyen jó az Isten Izraelhez, a tiszta szívűekhez! / De az én lábam majdnem megcsúszott, kis híján elestem jártomban... / De én mindig veled leszek, mert te fogod jobb kezemet. / Tanácsoddal vezetsz engem, és végül dicsőségedbe fogadsz. / Nincs senkim rajtad kívül a mennyben, a földön sem gyönyörködöm másban. / Ha elenyészik is testem és szívem, szívemnek kősziklája és örökségem te maradsz, Istenem, örökké! / Bizony, elpusztulnak azok, akik eltávolodnak tőled. Kiirtod mindazokat, akik elhagynak téged! / De nekem olyan jó Isten közelsége! Uramat, az URat tartom oltalmamnak. Hirdetem minden tettetted.”*

Feltűnt-e nekünk, hogy hitvallással kezdi Ászáf a zsoltárát? Nyilvánvalóvá teszi, hogy túl van a krízisen. Isten jelenlétében új szempont szerint érthetővé válik öröm és szenvedés, jó és gonosz, szép

²⁰ Lk 15,18: *„Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened;”*

Ézs 37,1.14: *„Amikor Ezékiás király meghallotta ezeket, megszaggatta ruháját, zsákruhát öltött, majd bement az ÚR házába... / Ezékiás átvette a levelet a követek kezéből, és elolvasta. Majd fölment az ÚR házába, kiterítette azt Ezékiás az ÚR előtt;”*

Mik 4,2: *„Eljön a sok nép, és ezt mondják: Jöjjetek, menjünk az ÚR hegyére, Jákób Istenének házához! Tanítson minket útjaira, hogy ösvényein járjunk! Mert a Sionról jön a tanítás, és az ÚR igéje Jeruzsálemből.”*

és nehéz dolgok. Már nem a „Miért” kérdés kerül előtérbe, hanem ez: „Hogy fest az élet, ha visszatekintünk a megtett útra?”

Mi lesz azokkal, akik becsületben, gazdaságban, egészségben és hatalomban bíznak? Hirtelesen fordul a kocka a boldogulásukat illetően: *„Hogy fognak elpusztulni egy pillanat alatt! Végük lesz, semmivé lesznek rémületükben”* (19.v.) Az istentelenek semmivé foszlanak. Olyanok, *„mint a polyva, amelyet szétszór a szél”* (Zsolt 1,4). (Vö.: Zsolt 37,35-40.²¹)

Isten jelenléte világosságában ismeri fel Ászáf új életminőségét. Ahogy ezelőtt még soha, most Istenével mély, bizalomteljes közösségben látja a gazdagságot és boldogságot.

Most egészen személyesen szólítja meg az Urat. A siratóénekek után Ászáf Isten iránti mély szeretettel kezdi énekét: *„Nincs senkim rajtad kívül a mennyben, a földön sem gyönyörködöm másban”* (Zsolt 73,25). Ez elég nekem. Egyedül te elégítesz meg.

Te tartasz meg engem. Te vezetsz, később dicsőségedbe fogadsz. Ma is kezedre bízhatom magam. Te vezeted minden cselekedetemet. Tanácsod szerint járok el. Ha magaslatokon járok, magad mellett tartasz. Ha mélységekben kell járnom, keresztülvezetsz ezekben engem. Te vagy Isten. Szívemnek kösziklája, vizsgálatom te vagy, örökkön örökké hozzám tartozol.

Még nem múltak el a csapások, még mindig jól megy az istentelenek sora, de Ászáf megismerte, hogy egyáltalán nem könnyű az Istennel való út. De ez az út vezet Isten dicsőségébe.

Uram, ha kizárólag Te vagy a mindenem, jól vagyok akkor is, ha nem megy jól a sorom. (Vö. Náh 1,7; Zsolt 23,1-6.²²)

²¹ Zsolt 37,35-40: *„Láttam egy erőszakos bűnöst: olyan volt, mint egy terebélyes zöldellő fa, / de egyszer csak eltűnt, nem volt többé, kerestem, de nem lehetett megtalálni. / Vigyázz, hogy feddhetetlen légy, ügyelj, hogy becsületes maradj, mert a jövő a béke emberé! / De a vétkesek mind megsemmisülnek, a bűnösök vége pusztulás. / Az igazak segítséget kapnak az ÚRtól, erőt a szükség idején. / Megsegíti az ÚR, megmenti őket, megmenti a bűnösöktől, megszabadítja őket, mert hozzá menekülnek.”*

²² Náh 1,7: *„Jó az ÚR! Menedék a nyomorúság idején, gondja van a hozzá folyamodókra;”*

Zsolt 23,1-6: *„Dávid zsoltára. Az ÚR az én pásztorom, nem szűkölködöm. / Fűves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. / Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az ő nevéért. / Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vessződ és botod megvigasztal engem. / Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára. Megkened fejemet olajjal, csordultig van poharam. / Bizony, jószágod és szereteted kísér életem minden napján, és az ÚR házában lakom egész életemben.”*

7./ PÁL

2Kor 12,1-10: „Dicsekednem kell, habár nem használ; rátérek azért az Úr megjelenéseire és kinyilatkoztatásaira. / Ismerek egy embert a Krisztusban: tizennégy évvel ezelőtt - hogy testben-e, vagy testen kívül-e, nem tudom, csak az Isten tudja -, elragadtatott a harmadik égig. / Én tudom, hogy az az ember - hogy testben-e vagy testen kívül-e, nem tudom, csak az Isten tudja -, / elragadtatott a paradicsomba, és olyan kimondhatatlan beszédeket hallott, amelyeket nem szabad embernek elmondania. / Ezzel az emberrel dicsekszem, nem pedig önmagammal; ha csak az erőtlenségeimmel nem. / Pedig ha dicsekedni akarnék, nem lennék esztelen, mert igazságot mondanék, de mérséklem magamat, hogy valaki többnek ne tartson, mint aminek lát, vagy amit tőlem hall; / még a kinyilatkoztatások különleges nagysága miatt sem. Ezért tehát, hogy el ne bizakodjam, tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön, hogy el ne bizakodjam. / Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. / De ő ezt mondta nekem: „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy a Krisztus ereje lakozzék bennem. / Ezért a Krisztusért örömöm telik erőtlenségekben, bánthatalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongatásokban; mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős.”

Vannak olyan korlátok a Jézusért vállalt szolgálat során, amik szorongatnak, sarokba szorítanak minket.

Pál ebben az igeszakaszban élete egyik valószínűtlenül nehéz korlátozásáról beszél. Úgy érzi magát, mint akit keresztüldöftek. Ki ne akarna megszabadulni a „testében lévő tövistől”, hogy eredményesebben szolgálhasson az Úrnak?

Ászáftól eltérő módon, aki elment Isten szentélyébe, Pált egyik nap Isten a „harmadik égig”, a paradicsomba ragadta el. Ászáf és Pál vonatkozásában is közös az új szemléleti irány, új látás kritikus élethelyzetükre.

Pál apostolnak elhordozhatatlanokká váltak a feszültségek: a mennyei dicsőség ellentétben áll a szenvedés völgyében megtapasztalt vég nélküli fájdalommal. Milyen kontraszt ez!

Mégis csak jobb egészségesen, jókedvűen és erőteljesen az Úr szolgálatában állni, mint súlyosan meggyengült egészséggel.

Pál intenzíven imádkozik, hogy szabadítsa meg Isten a „testében lévő szúrós tövistől”. Talán azt mondta az Úrnak: „Sokkal jobban tudnálak szolgálni e nélkül a súlyos korlátozás nélkül.”

És Jézus? Válaszolt szolgája imádságára. De másként, mint ahogy Pál szerette volna. Az Úr nem szabadítja meg szenvedésétől, hanem Isten kegyelmére irányítja tekintetét. Pál, hiszen tudod: „A törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg” (Jn 1,17).

A törvény helyénvaló: felfedi a bűnt. A kegyelem megigazít: megszabadít a bűntől és jogtalanságtól. A törvény jó: tájékozódást biztosít. A kegyelem azonban jobb, mert a mennybe vezet.

A törvény abszolút engedelmességet követel; a kegyelem szeretetet ajándékoz, hogy cselekedhessük Isten akaratát.

A kegyelem elegendő. Tökéletesen elég. Korlátlanul hatékony az Úr rendelte korlátokon belül. Isten kegyelme erejének sajátos törvénye van: *„De ő ezt mondta nekem: „Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy a Krisztus ereje lakozzék bennem”* (2Kor 12,9.). (Vö.: Fil 4,13; Zsolt 138,3; Ézs 40,29.²³)

²³ Fil 4,13: *„Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem;”*

Zsolt 138,3: *„Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra;”*

Ézs 40,29: *„Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi.”*

8./ AMY CARMICHAEL

„Az elfogadásból békesség fakad.”

Zsolt 37,5: „Hagyd az ÚRra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik;”

Péld 3,5: „Bízzál az ÚRban teljes szívből, és ne a magad eszére támaszkodj!”

Amy Carmichel (1867-1951), aki sok indiai lányt és később fiút is kimentett a templomi prostitúcióból és új otthont ajándékozott nekik, időnként idegrendszeri megbetegedésben szenvedett. Ez állandóan fájdalommal és gyengeségérzéssel járt együtt. Amy olykor hetekig ágyban fekvő beteg volt. Szünetére vonatkozóan így nyilatkozott egyszer: „Az elfogadásból békesség fakad.”

„De hát ez semmiféle problémát nem old meg!” – gondolhatja akárki. Ez igaz lehet. „Mégis, csak tenni kell ellene valamit.” Ez nem is feltétlenül helytelen gondolat. „De csak nem bízhatom magamat lehangoltan a sorsomra!” Bizonyára nem!

Vannak lehetőségek és eszközök – Istennek legyen hála – a fájdalmak enyhítésére és sebek gyógyítására. És mégis, olyan sok mindent nem lehet terveink szerint megvalósítani. (Vö.: Jer 10,23; Péld 16,9; Péld 19,21.²⁴)

De ha megtapasztaltuk, el kell ismernünk: „Az elfogadásból békesség fakad.”

Jeremiás próféta ezt így fejezte ki: „Jaj nekem, összetörtem, gyógyíthatatlan a sebem! Azt gondoltam, hogy majd csak kibírom ezt a bajomat” (Jer 10,19).

Pál hangsúlyozza, hogy „Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban” (Fil 4,7).

Érthetetlen életsorsunk tudatos elfogadása megőrizhet a krízistől, de meg is őrizhet minket krízisben, vagy lezárhat egy krízist.

A „Zeit mit Gott” egyik női olvasójával közölték: „rákos” daganata van.

Első rémülete után eltűnődött: Mit akarok én? Azt akarom, amit az Úr akar? Hagyom, hogy megtegye azt, amit akar? Ez lesz áldássá számomra és másoknak is. Békességgel szívében először,

²⁴ Jer 10,23: „Tudom, URam, hogy az ember nem ura élete útjának, és a rajta járó nem maga irányítja lépteit!”

Péld 16,9: „Az embernek az értelme terveli ki útját, de az ÚR irányítja járását;”

Péld 19,21: „Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az ÚR tanácsa valósul meg.”

majd újra és újra kijelentette: „Uram, azt tehetsz velem, amit akarsz, - és ez lesz jó. (Vö.: Zsid 10,35; Zsid 12,1-3; Zsolt 145,17.²⁵)

²⁵ Zsid 10,35: „Ne veszítsétek el tehát bizalmatokat, amelynek nagy jutalma van;”

Zsid 12,1-3: „Ezért tehát mi is, akiket a bizonyágtévőknek akkora fellege vesz körül, tegyünk le minden ránk nehezedő terhet, és a bennünket megkönyékező bünt, és állhatatossággal fussuk meg az előttiünk levő pályát. / Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett - a gyalázattal nem törődve - vállalta a keresztet, és az Isten trónjának a jobbára ült. / Gondoljatok rá, aki ilyen ellene irányuló támadást szenvedett el a bűnösöktől, hogy lelketekben megfáradva el ne csüggedjete;”

Zsolt 145,17: „Az ÚRnak minden útja igaz, és minden tette jóságos.”